

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 25C/243/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114231903
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Heinrich
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2015:4114231903.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v právnej veci navrhovateľa: S. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., T. XXX/X, proti odporcovi: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35792752, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, o zrušení rozhodcovského rozsudku, sudcom JUDr. Petrom Heinrichom, takto

rozhodol:

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Victória rozhodcovský súd v Žiline sp. zn. RK-PC-1250/14-LP zo dňa 08.10.2014.

Navrhovateľovi súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa doručeným návrhom zo dňa 04.11..2014 domáhal voči odporcovi zrušenia rozhodcovského rozsudku stáleho rozhodcovského súdu Victoria rozhodcovský súd v Žiline č.k. RK-PC-1250/14-LP zo dňa 08.10.2014 v zmysle § 40 ods. 1 písm. c), j). Zrušenia sa domáhal z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorú považoval za neplatnú, neurčitú a neprijateľnú. Nekalosť rozhodcovskej doložky vyplývala z toho, že bola už vopred naformulovaná v štandardnej zmluve. Navrhovateľ si osobitne nevyjednal rozhodcu, na rozhodcovský súd je veľká vzdialenosť. Nekalosť bola i v nutnosti podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Mal za to, že pri postupe pred rozhodcovským súdom neboli dodržané normy na ochranu spotrebiteľa. V zmluve o úvere nebola dohodnutá zmluvná pokuta, bola neprijateľne dohodnutá v zmluvných dojednaniach.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pojednával v neprítomnosti odporcu a jeho právnej zástupkyne, ktorá súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti

Navrhovateľ na pojednávaní predložil písomné vyjadrenie, ktoré považuje za vyjadrenie k veci. Nevie sa však konkrétne vyjadriť z akého dôvodu považuje rozhodcovskú doložku za neplatnú. Poukazuje na návrh, ktorý mu pripravili. Čo sa týka veci, bol v kontakte s pani F., keďže už mal pôžičku od odporcu, s touto sa telefonicky dohodol, stretli sa pri jeho práci, kde potom narychlo popodpisoval papiere. Je možné, že si ich zbežne prešiel, na rozhodcovskú zmluvu sa nepamätá. N. F. mu určite o nej nehovorila. Už si nepamätá, či mala peniaze hneď pri sebe, alebo dostal ich dodatočne, vie že spolu volali, tiež nevie, či to bolo až potom ako zmluvu podpísal, kde mu oznámila schválenie úveru. On prevzal zmluvu, zmluvné dojednania, rozhodcovskú zmluvu, tieto si však ani doma neprečítal. Meno J. H., ktorá je na rozhodcovskej zmluve mu nič nehovorí. Dlh splácal až dokiaľ nemal finančné problémy, v súčasnosti už nepracuje, avšak aj teraz spláca dlh cez Prvú oddľžovaciu. On presné údaje, koľko si požičal a koľko splatil nevie, má to byť v spise. Je možné, že okrem 600 eur dostal ešte ďalšie peniaze a je možné že splatil 817 eur, keď vie, že splatil viac ako polovicu. Spolu teda so zmluvou dostal aj zmluvné dojednania. Pôžičku splácal šekom. Nie je pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Podľa neho sa dávala odpoveď

voči rozsudku aj na rozhodcovský súd. Má ešte jeden rozhodcovský rozsudok, ktorého sa domáha zrušenia ide o konanie na OS Nitra sp. zn. 10C/280/2014, kde bola odložená vykonateľnosť arbitrážneho rozhodnutia.

Navrhovateľ v záverečnom návrhu uviedol, že trvá na podanom návrhu.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to: zmluvou č. 8400043132, zmluvnými dojednaniami, rozhodcovskou zmluvou, oznámením o schválení úveru zo dňa 10.04.2012, žalobou odporcu zo dňa 28.08.2014, rozhodcovským rozsudkom zo dňa 08.10.2014, vyjadrením Stáleho rozhodcovského súdu zo dňa 05.02.2015, vyjadrením odporcu zo dňa 10.02.2015

a zistil tento skutkový a právny stav:

Navrhovateľ s odporcom uzatvorila zmluvu o revolvingovom úvere dňa 03.04.2012. Odporca zmluvu podpísal 10.04.2012. Na základe zmluvy si navrhovateľ požičal sumu 600 eur s ročnou úrokovou sadzbou 70% a predpokladanou RPMN 70%. ďalej bola navrhovateľovi poskytnutá suma 817,44 eura s predpokladanou RPMN 60,28% a úrokovou sadzbou 68,44 % ročne. Spolu s uvedenou zmluvou bola podpísaná aj samostatná rozhodcovská zmluva. Podľa rozhodcovskej zmluvy akékoľvek spory medzi účastníkmi mal vyriešiť stály rozhodcovský súd. Výber rozhodcovského súdu spočíval na zmluvnej strane podávajúcej strany, na výber boli dva rozhodcovské súdy. V zmluve je konštatované, že uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere. Dlžník nebol povinný prijať návrh rozhodcovskej zmluvy, pričom svojim podpisom potvrdzoval, že o tejto skutočnosti bol zo strany veriteľa jasne a zrozumiteľne informovaný. Podľa znenia zmluvy bol dlžník oprávnený od tejto odstúpiť do 14-tich kalendárnych dní od uzavretia zmluvy. Navrhovateľ zaplatil celkovo sumu 807,29 eura. Potom ako navrhovateľ prestal úver splácať, podal odporca návrh na Victoria rozhodcovský súd v Žiline. Tento rozhodol rozhodcovským rozsudkom č.k. RK-PC-1250/14-LP zo dňa 08.10.2014. Navrhovateľ mal rozhodcovský rozsudok doručený dňa 27.10.2014 a dňa 04.11.2014 podal na súd návrh o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky. Uvádza, že rozhodcovská doložka bola už vopred naformulovaná v štandardnej zmluve, nebola individuálne dojednaná. Bez podpisu rozhodcovskej zmluvy by navrhovateľ úver nedostal. Podklady k úveru boli vopred pripravené. Navrhovateľ uvádza, že úver si dohodol telefonicky, následne sa stretol so sprostredkovateľkou, narýchlo podpísal papiere, je možné, že si ich zbežne prešiel. Sprostredkovateľka mu nevysvetlila, čo je rozhodcovská zmluva a že ju podpisuje. Obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nemá. Zmluvy on nevypisoval, len podpísal. Úver prestal splácať, keď na to nemal finančné prostriedky. Navrhovateľ namietal aj postup rozhodcovského súdu. Išlo o skrátené konanie, nebol oboznámený s podmienkami konania na rozhodcovskom súde. Rozhodcovský súd nezohľadňoval normy na ochranu spotrebiteľa. Zmluvnú pokutu považoval za nedojednanú resp. neprijateľnú podmienku.

Odporca navrhoval návrh zamietnuť, poukazoval, že dohoda o možnosti prejednať spor pred rozhodcovským súdom, nie je súčasťou zmluvy o úvere, ale predstavuje samostatný právny úkon, pričom v rozhodcovskej zmluve bolo uvádzané, že nie je podmienkou uzavretia zmluvy o úvere. Spĺňa charakter individuálneho ustanovenia. Navrhovateľ mohol jednostranne od zmluvy o rozhodcovskom konaní odstúpiť. Rozhodcovská zmluva nebola neplatná a neprijateľná. Spotrebiteľský spor bolo možné riešiť na rozhodcovskom súde. Voči rozhodcovskému rozsudku mohol navrhovateľ podať žalobnú odpoveď. Odporca a rozhodcovský súd považovali príslušenstvo úverovej istiny za primerané, v súlade so zákonom. poukazovali na to, že RPMN neprevýšili dvojnásobok priemernej RPMN v čase uzavretia zmluvy. Dojednaná úroková sadzba vo výške 70% tak nepresiahla obvyklú odplatu požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľský úver, resp. ak dohodnuté RPMN podstatne neprevyšovalo dohodnuté RPMN a odplata tvorila len dohodnutý úrok, tento spĺňal zákonné náležitosti v zmysle §53 ods. 6 O.z..

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 51 Občianskeho zákonníka účastníci môžu uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená; zmluva však nesmie odporovať obsahu alebo účelu tohto zákona.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4, písm. k/ Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu, ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53a, ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe tejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní nedodržanie písomnej formy rozhodcovskej zmluvy možno nahradiť vyhlásením zmluvných strán do zápisnice pred rozhodcom najneskôr do začatia konania o veci samej v rozhodcovskom konaní o podrobení sa právomoci rozhodcovského súdu. Obsahom zápisnice je rozhodcovská zmluva podľa § 3.

Podľa § 8 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní zmluvné strany sa v rozhodcovskej zmluve môžu dohodnúť na osobe rozhodcu (rozhodcov) alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia.

Podľa § 17 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu.

Podľa § 35 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,

Podľa § 40 ods. 1 písm. g) zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ, na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru je obsiahnutá v zákone č. 258/2001 Z.z.. Do Občianskeho zákonníka bola spotrebiteľská zmluva zakomponovaná novelou č. 150/2004 účinnou od 01.04.2004 a režim typových zmlúv bol do nášho právneho poriadku zavedený novelou zákona o ochrane spotrebiteľa č. 310/1999 účinnou od 01.01.2000. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jeho zmeny. Základnou zásadou spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, t.j. ustanovuje, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa

a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú absolútne neplatné, a teda nie je potrebné aby sa ich neplatnosti spotrebiteľ dovolával. I v prípade spotrebiteľských vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti zákona, ktorý bol režim spotrebiteľských zmlúv do nášho právneho poriadku transformovaný, je treba cestou výkladu podústavného práva dosiahnuť, zabezpečiť právnu ochranu i v týchto prípadoch, nakoľko materiálne nahliadané pozícia kontrahenta, uzatvárajúceho zmluvu pred nadobudnutím účinnosti zákona sa nijako nelíši od spotrebiteľa uzatvárajúceho zmluvu už v režime spotrebiteľských zmlúv, to znamená, že práva dodávateľa vzniknuté na základe zmluvných podmienok, ktoré by mali podľa neskoršej právnej úvahy povahu tzv. neprijateľných, resp. neprímeraných podmienok a ktoré by tak boli s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka v platnom znení ex lege neplatné, nemôžu v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka používať právnu ochranu (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 1.ÚS 342/2009, uznesenie KS v Žiline sp. zn. 9Co 236/2010 zo dňa 30.08.2010, uznesenie KS Prešov z 30.09.2009 sp. zn. 7 CoE 34/2009, rozhodnutie KS v Nitre z 10.02.2009 sp. zn. 6Co 254/2008). Odporca poskytuje za odplatu službu, navrhovateľka túto službu využívala na základe odporcom pripravenej zmluve. Navrhovateľka nemala možnosť individuálne zmluvu pripomenovať. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam treba na zmluvu účastníkov pozeráť ako na spotrebiteľskú zmluvu. Tým sa zároveň otvára priestor pre tzv. súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Nemali by byť pritom žiadne pochybnosti, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej (predtlačenej) zmluvy.

Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou Rady 93/13 EHS o nekalých zmluvných podmienkach (ďalej len „smernica 93/13“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudky Súdneho dvora EÚ z 27. 6. 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s I-4941, bod 25, ako aj z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25, tiež čl. 37 uznesenia súdneho dvora vo veci C-76/10 Pohotovosť/Korčkovská).

Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok (čl. 6). Cieľ je garantovať vyššiu kvalitu života bežných ľudí. (pozri napr. rozsudok Mostaza Claro bod 37, Asturcom bod 51).

Podľa čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka ktorá nie je individuálne dojednaná sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života (pozri uznesenie súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 POHOTOVOSŤ/Korčkovská, bod 50).

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka zakotvuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenie § 53 ods. 1, veta druhá predstavuje cestu na širšiu súdnu ochranu spotrebiteľa aj vo vzťahu k esenciálnym zložkám zmluvy. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky v časti o inom, ako hlavnom predmete zmluvy sa rovná absolútnej neplatnosti zmluvy v uvedenom rozsahu.

Ustanovenie § 53a citovaného zákona sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné (§ 53 ods. 1, 4). Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou (§ 53 ods. 5). Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Spotrebiteľ z

povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby ako aj zmluvných podmienok má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často, vzhľadom na ich právnický jazyk a ich rozsiahlosť nemá možnosť či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Vždy treba vychádzať zo zásady „právo je umením dobrého a slušného“. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktorý vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv (v aplikačnej praxi súdov sa používa aj pojem typová, štandardná, adhézna zmluva). Ide o zmluvy, uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý dodávateľ používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok nezáväznosť rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa. Súdom v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku sa umožňuje skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou.

Aj keď podľa slovenskej právnej úpravy nie je civilnoprávna úžera explicitne upravená, odporuje dobrým mravom a ustanoveniu § 39 OZ. Absolútne neplatným právnym úkonom je aj úver, poskytnutý pri zneužití tiesne alebo aj ľahkovážnosť za neprimerané protiplnenie (úroky, poplatky). V konečnom dôsledku ide o skutkovú podstatu trestného činu úžery, len na trestnoprávny postih chýba úmysel. Ľahkomyseľnosť síce nie je v § 235 Trestného zákona súčasťou skutkovej podstaty, ale na účely tzv. civilnoprávnej úžery okruh kvalifikačných kritérií nie je taxatívny (porov. rozhodnutie rak. Najvyšší súdny dvor OGH 3Ob 816/53). K otázke tzv. civilnoprávnej úžery a z tohto dôvodu neplatnosti zmluvy úverovej povahy teda k skutkovej podstaty trestného činu úžery pri nepreukázaní úmyslu odvolací súd poukazuje na rozsudok NS ČR 21Cdo 1484/2004. Pre tzv. civilnoprávnu úžeru je právny úkon absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi (§ 39 OZ). Ak by sa preukázal najmenej nepriamy úmysel veriteľa, išlo by pre zmenu o neplatnosť úverovej zmluvy pre rozpor so zákonom, Trestným zákonom § 235 TZ.

Po vykonaní dokazovania sa súd nestotožnil so všetkými tvrdeniami navrhovateľa. Rozhodcovskú zmluvu nepovažoval za nekalú podmienku, či nekalú obchodnú praktiku a tak sa nestotožnil s tvrdeniami navrhovateľa, že by bola rozhodcovská zmluva neplatná. Z dokazovania bolo preukázané, že išlo o samostatnú rozhodcovskú zmluvu a nielen o doložku úverovej zmluvy ako tvrdil navrhovateľka. Skutočnosť, že na rozhodcovskej zmluve je rovnaké číslo ak o na úverovej zmluve je logické, keďže táto samostatná rozhodcovská zmluva sa týkala práve zmluvy o revolvingovom úvere. Predtým ako navrhovateľ zmluvy podpísal, ústne hovoril so sprostredkovateľkou. Slobodne zmluvy podpísal, bez toho aby ho niekto nútil. Je úplne bežná praktika, že základné časti zmluvy má jedna strana pripravené, je to v akejkolvek inej inštitúcii, či banke, mobilného operátora, sporiteľni a podobne. To, že sú základné ustanovenia zmlúv vopred vytlačené, nepovažuje súd za neprijateľné. Zo zákona sú takéto zmluvy charakterizované ako formulárové, resp. spotrebiteľské. Nie z tohto dôvodu automaticky neplatné. Navrhovateľ sám konštatovala, že je svojprávny, a že popodpisoval zmluvy. V týchto zmluvách bolo jasne napísané, že nemusel prijať návrh na uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy, o čom bol poučený, mal možnosť od zmluvy odstúpiť jednostranne. Sprostredkovateľka vo veci bola p. F., nie p. H.. Navrhovateľ už mal pôžičku od odporcu. Skutočnosť, či bola zo strany sprostredkovateľky ústne informovaná o rozhodcovskej zmluve, nebola vyvrátená, keď sa súd má vedomosť z iných konaní (sp. zn. 25C/103/2014), že sprostredkovateľka sa však dlhodobo zdržiava v zahraničí. Je možné vykonať, len také dokazovanie, ktoré je reálne v prijateľnom čase vykonateľné. Skutočnosť, že prípadní iní sprostredkovatelia, resp. pri iných zmluvách, ktoré odporca uzavrel bolo prípadne preukázané, že dlžník v týchto iných zmluvách nebol informovaný o podmienkach rozhodcovskej zmluvy, nie je dôkazom o tom, že sa tak nestalo v konkrétnej zmluve navrhovateľky. Je čisto chybou a zodpovednosťou navrhovateľa, ak si skutočne zmluvy neprečítal pred ich podpísaním, ani po podpise. Súd mal za to, že rozhodcovská zmluva teda bola dojednaná v súlade so zákonom, pričom dôvodom neplatnosti nebola ani skutočnosť, že odporca si vybral Rozhodcovský súd v Žiline, keďže prevažná časť konania sa vedie písomne. Z toho

dôvodu vzdialenosť od bydliska navrhovateľa k rozhodcovskému súdu je irelevantná a v súčasnej dobe dostatočných spojov, či už vlakových, autobusových ako aj dostatočných možností osobnej prepravy je vzdialenosť zanedbateľná. Tvrdenia navrhovateľa v horeuvedených intenciách nebol dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku.

V zmysle citovaných zákonných ustanovení vzhľadom na horeuvedené skutočnosti súd návrhu vyhovel a rozhodcovský rozsudok zrušil. Navrhovateľ namietal aj postup rozhodcovského súdu v rozpore s normami na ochranu spotrebiteľa. Súd sa s navrhovateľom v tomto smere stotožnil. Pri skúmaní zmluvných dojednaní sa súd nezaobrá len výškou RMPN, ale aj výškou dojednaných úrokov. Ak je jedna položka v súlade so zákonom, neznamená to automaticky, že je aj druhá menovaná položka v súlade so zákonom. Zmluvne boli medzi účastníkmi dohodnuté úroky ročne vo výške 70 % resp. 68,44 %. Poukazujúc na rozsudok KS v Prešove 3Co/151/2013 zo dňa 25.09.2013 vo veciach tzv. nebankových subjektov sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky. Rozhodne nie však viac ako 100% oproti prímeru bank a musia sa zohľadniť aj osobitosti prípadu. Súd považuje za rozporné s dobrými mravmi, ak sa poskytne spotrebiteľovi úver za cenu prevyšujúcu o 100% priemernú cenu porovnateľných úverov poskytovaných bankami a ak veriteľ využije tieseň spotrebiteľa, jeho neskúsenosť, ľahkomyselnosť, rozrušenie, prípadne slabomyselnosť. Poskytovanie úverov je citlivá agenda a pre odbornú starostlivosť veriteľa sa musí vyžadovať proaktívny prístup k zisteniu vhodnosti úverových podmienok (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov; čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Súd vo svetle komparatistiky poukazuje na viaceré právne úpravy a spravidla cena úverov neprevyšuje 20% (porov. príspevok „Dobré mravy, pôžička“ v časopise Bulletin SAK, č. 7/8/2009). Priemerná výška úrokov pri spotrebiteľských úveroch v apríli 2012, v čase uzavretia zmluvy, bola pre úvery od 1 do 5 rokov vo výške 12,89%. Rozhodcovský súd sa s výškou zmluvného úroku v kontexte platných Slovenských a európskych noriem na ochranu spotrebiteľa riadne nezaoberal. Dojednaný úrok bol podľa súdu v neprijateľnej výške v rozpore s citovanými právnymi normami. Pri danej výške úroku možno hovoriť o úžere, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Pri rozhodovaní Rozhodcovského súdu tak boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. tak, úspešnému navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania, keďže mu žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre.

V prípade, že si povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.), pričom podľa § 205 ods.2 O.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.